

Hlavní téma: Multimedia

A FOTO & VIDEO / DIGITAL IMAGING ADVANCED

Advanced Obraz & zvuk

www.advanced.cz

2/99 březen/duben 42 Kč/59 Sk

Profidílna

Martin PARR

Foto

MINOLTA

Stálice

na fotografickém nebi

Magazín

Nad knihou a výstavou

Náš svět

Česká fotografická

avantgarda 1918 - 1948

Digital

Fotorealistické tiskárny

EPSON a FARGO

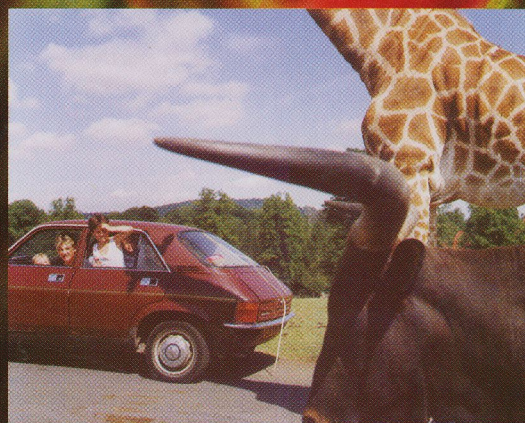
Video

Digital8

Nový formát

pro amatérské video

INTERKAMERA 99

16 ZPRÁVY

17 NOVINKY

MAGAZÍN

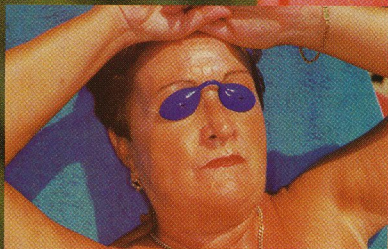
20 Rozhovor s novým generálním ředitelem firmy Fotoworld panem Miroslavem Lízcem před Interkamerou '99

22 O muzeu fotografie v Zásnukách

24 Nnad knihou a výstavou Náš svět

PROFI DÍLNA

28 Martin Parr

FOTO

32 Test tři barevných "neznačkových" negativních filmů

34 Test FOMATONE MG nový pozoruhodný výrobek FOMY

36 Denzitometry X-RITE dobří pomocníci pro získání kvalitní barevné fotografie i tisku

38 Materiály FUJI profesionální kvality do rukou všem

40 FOMEI technika pro malý ateliér

42 Test čtyř technicky zajímavých kompaktních v cenové relaci od 4600 Kč do 6680 Kč

44 Nikon F100

46 Minolta stálce na fotografickém nebi

48 Filosofie firmy OLYMPUS pro 21. století

50 Tokina Obří zoom - malý jako trpaslík

MAGAZÍN

52 Makroscan

54 Česká fotografická avantgarda 1918 - 1948

56 Jaroslav Vydra Čech, Australan, psycholog, fotograf

58 František Krátký

DIGITAL IMAGING

60 Dvakrát digitálně: Ricoh a Leica

62 Poser3 recenze programu

64 Test Fotorealistické tiskárny EPSON a FARGO

68 Firma HSW Signware a její přínos k digitálnímu tisku

VIDEO

69 Problém zvaný DV-in Jak naučit videokameru nahrávat i po kabelu

70 DV rekordér (skoro) do kapsy

72 Dva na vrcholu videokamery Canon a Sony

74 Další etapa přenosné elektroniky Ve vlaku s A. Schwarzeneggerem

76 Test DVD přehrávačů Thomson DTH 2500 a Philips DVD 930

78 DVD zvuk aneb když dva píší něco jiného, může to být totéž

79 V DVD jsme evropská velmoc

80 Digital 8 Nový formát pro amatérské video

82 S-VHS dnes a zítra JVC-HR-S9500E: nejlepší analogový videorekordér

84 Plazmová obrazovka Vytoužené řešení se odkládá?

86 Multimédia

96 O čumilech a fotografech

Vydavatel: ATEMI, Šéfredaktor: Mgr. Daniel Šperl, Zástupce šéfredaktora: Mgr. Mirek Holoubek,

Redakce: Ing. Josef Krůs, CSc., Mgr. Pavel Scheufler, Mgr. Petr Žák,

Adresa redakce: ATEMI, Advanced - Obraz & zvuk, Závěrka 4,

160 00 Praha 6 - Břevnov, tel.: 205 13 797-8, fax: 205 111 31, e-mail: advanced@atemi.cz,

Grafická úprava: Ondřej Grygar, DTP, osvit: Reklamní služby, Na mlejnků 16, Praha 4,

Jazyková korektura: Jana Bacíková, Sekretariát: Ing. Dana Lejčková, Inzerce: Lukáš Roubal,

Předplatné a distribuce v ČR: SEND s.r.o., Antala Staška 80, (areál polikliniky), 140 00 Praha 4, Předplatné a distribuce v SR: ABOPRESS spol. s r. o., Vajnorská 134, P.O.Box 183, Bratislava, Tel.: 07/525 33 31, Tel./fax: 07/525 33 34,

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p. Odštetný závod Praha č. nov 6099/96 ze dne 26. 8. 1996
ISSN 1211-5312

Registrace MK ČR č. 7556 ze dne 10. 9. 1996 čj.: 9304/96

Kopírování, znovu publikování nebo rozšiřování jakékoli části časopisu se povoluje pouze s písemným souhlasem vydavatele.

Foto na titulní straně: Jiří Melzer

Multimédia

Na výstavě INTERKAMERA '99, tradičně věnované fotografické a audiovizuální technice, budou mít v letošním ročníku významné místo také multimédia. Je to logické: svět fotografického, filmového a zvukového záznamu se setkává a díky digitalizaci spojuje v jedno právě v multimediální oblasti. Toto kouzelné slovo se skládá ve všech sférách, hovoří se o multimediálním věku, věku multimédií, bláznivých médiích, až se zdá, že pojem je určitým zaklínadlem, pod které se může schovat leccos. Používá se i v nepatřičných spojeních.

Připravili jsme proto přílohu Multimédia, v níž bychom tento frekventovaný pojem chtěli přiblížit z různých hledisek a se zvláštním ohledem na ty naše čtenáře, kteří jsou v počítačové oblasti laici, ale chtějí se v problematice orientovat. Zejména v oblasti multimédií platí: Kdo zůstal chvíli stát, již stojí opodál a základní přehled o dění v této sféře patří asi do výbavy dnešního člověka. Hlubší poučení poskytnou samozřejmě četné počítačové časopisy, my poskytujeme jen základní přehled a doufáme, že také inspiraci.

Co to jsou „multimédia“

Výraz „médiá“ pochází z latinského medius - prostřední, s nímž souviselo mediare - prostředkovat. Médiá jsou zkrátka něco, co zprostředkuje (ostatně zprostředkovací roli mají i média spiritistů). V dnešním slova smyslu se jedná především o zprostředkování informací, mluví se zejména o tiskových, rozhlasových, televizních médiích, či souborně o sdělovacích médiích (kde adjektivum je víceméně navíc, ale má význam ve spojení „sdělovací prostředky“). Často používané multi- je z latinského multus - mnohý. Velice šroubovaně tedy multimédia můžeme opsat jako „zprostředkovatele informací a počítků v jediném zařízení současně více způsoby při možnosti interaktivity“. Právě interaktivnost, možnost uživatele sám ovládat a ovlivňovat na různých úrovních způsoby a rozsah prezentace, je podstatný znak multimédií. Produkce širokému publiku, kde za pomoci vizuálních a akustických prostředků a namnoze s využitím počítačových technologií dochází k prezentaci (výrobků, firem) nebo zprostředkování uměleckého zážitku (experimentální divadlo), nelze zařazovat mezi multimédia. Multimédia kladou důraz na individualitu, na individuální volbu, zpravidla počítají s reakcí jednoho konkrétního uživatele. Za multimediální možno označit jen interaktivní kombinaci vizuálních vjemů (textu, obrazů statického a dynamického) s vjemy sluchovými - řečí, hudbou, zvuky. Za multimediální se označují jak zařízení umožňující kreativním způsobem vytvářet (vyvíjet) multimediální produkty (například určitý typ počítače, počítačového programu), tak zařízení prezentující již hotové výtvary určené pro prezentace (např. tematické CD-ROM). Jako multimédia se tedy označují jak počítačové systémy pro autorskou práci, tak přehrávací zařízení pro vytvořená díla a konečně i vlastní produkty. Takto široce pojímané užívání pojmu „multimediální“ může vést až k jeho devalvaci.

Zatímco klasická kniha přinášela pouze text, multimediální produkt přináší na CD-ROM v elektronické encyklopedii kombinaci textu, mluveného slova, videozáznamu, animací, fotografie, grafiky. Významné je nejen to, že na mnohem menší ploše je stěsnáno mnohem více informací, ale i to, že

jde o informace mnohem komplexnější (záznam projevu M.L. Kinga nejen čteme, ale můžeme ho najednou vidět i slyšet...). Zatímco v klasické prezentační přednášce examinator přinášel projekci diapozitivů ze dvou projektorů a v pravý okamžik mohl dát pokyn ke spuštění zvuku jako doplňku, přičemž část posluchačů mohla zívat, protože přednášené již znala, multimediální prezentace o výrobku nebo firmě ponechává na uživateli, v jakých úrovních a jakými způsoby a výběrově i o čem chce být informován.

Multimédia jsou tedy prostředkem, který na kvalitativně i kvantitativně mnohem vyšší úrovni, než tomu bylo v minulosti, umožňuje vytvářet i zprostředkovávat informace i oddechovou zábavu. Multimédia zkrátka mohou činit náš život zajímavějším a zábavnějším, než tomu kdy bylo dřív. Tak jako komik nerozesměje toho, kdo se nechce smát, multimédia neosloví toho, kdo se jich straní. Multimédia ovšem nejsou jen počítač doma na stole, či sex po internetu na pracovišti, multimédia jsou v civilizovaných zemích už všudypřítomná a pokud se nežije jen v lesích, těžko se jim bude moci člověk vyhnout. A k pochopení jejich funkce a role má posloužit i tato příloha.

Uplatnění multimédií

Ve veřejném prostoru, to znamená na ulici, v metru, letišti, nádražích, muzeích, galeriích, se nacházejí různé informační boxy, které zpravidla pomocí dotykové obrazovky jednak interaktivně pomáhají v orientaci uživatele formou plánu či mapy, jednak ho mohou orientovat, obvykle také ve spojení s mapou, o místě požadovaných aktivit (koncertů, biografů, výstav, atp.). Ve veřejném prostoru, kde se obvykle vyplňuje čas čekáním (haly letišť, nádraží), bývají také firemní informační boxy, kde se kombinací tlačítek a dotykové obrazovky možno nejčastěji dozvědět o produktech nějaké firmy (např. o nových autech) či o nějaké věci veřejného zájmu (např. ochrana před AIDS). Poměrně vzácně se ve veřejném prostoru můžeme setkat s interaktivními uměleckými díly, obvykle náročnějšími na údržbu.

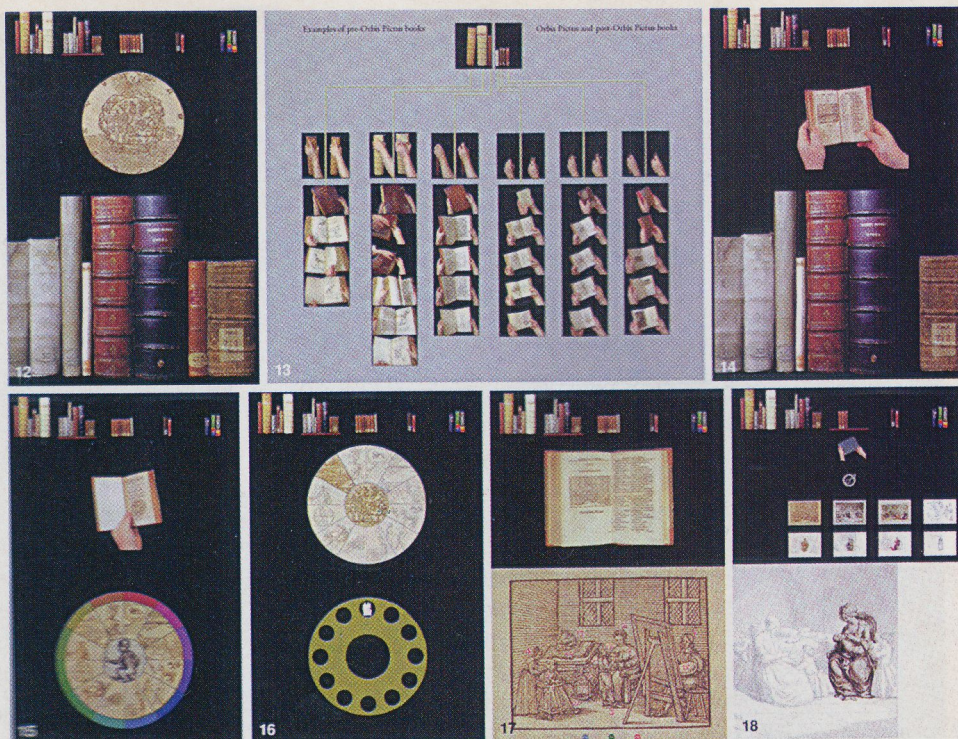
třebné se nalezne v „síti sítí“. Jistou odpovědí může být masivnější šíření multimediálních (zejména výukových a encyklopedických titulů) na médium DVD, doposud využívané hlavně pro filmová díla. Výhodou internetu je bezprostřednost, CD-ROM archivační hodnota.

Zvláštní význam mají také elektronické časopisy, které mohou existovat jak v jednoduché podobě jako text na internetu, multimediální příloha tištěného časopisu, nebo jako multimediální časopis se všemi náležitostmi distribuovaný na CD-ROM. Některé z těchto časopisů jsou velmi exkluzivní a představují svébytné umělecké multimediální dílo (například americký Medium Mind).

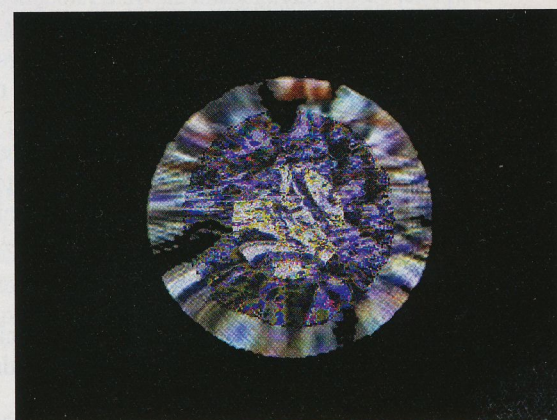
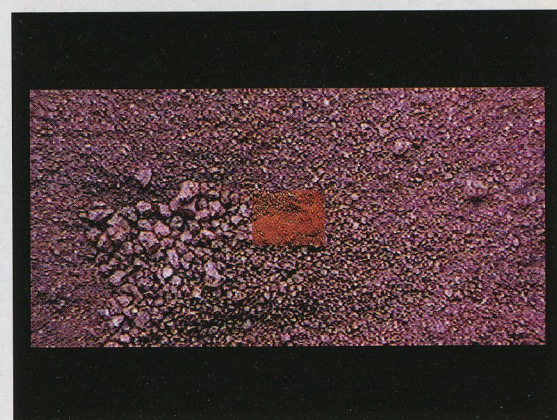
Multimediální umělecké dílo

Multimediální umělecké dílo má přirozeně všechny průvodní znaky multimédia (propojení médií plus interaktivita), navíc má však prvky, které charakterizují umělecké dílo. Toto umělecké dílo může být vytvořeno jako jednotlivina pro veřejný či galerijní prostor, tak jako komerčně šířený produkt, zpravidla CD-ROM. Za takový pokus, první svého druhu, označují CD-ROM Freak Show The Residents dodaný na trh roku 1994. Uměleckým útvarem, spojujícím nevšední hudební a estetický zážitek, jsou i další CD-ROM The Residents, Eve Petera Gabriela či Alice představující multimediální variace japonských umělců K. Kaneko a K. Kato na známé dílo L. Carrolla.

Umělecké multimediální dílo vytvořené jako jednotlivina je v uměleckém světě poměrně vzácné pro svou finanční i technickou náročnost. Pro umění minulého a tohoto desetiletí je typické spojování různých médií a z toho vyplývající zapojování techniky do uměleckého procesu. Multimediální však není blikající světelná plastika se zvuky, či video v soše obklopené fotografiemi, ani soubor x televizních obrazovek, pokud zde není možnost interaktivity, tedy konkrétního ovlivnění probíhajícího děje divákem. Pro přiblížení využití multimédií v umění bych využil výstavy, která sice proběhla v Praze na přelomu roku 1995 a 1996, ale která podle mého názoru u nás zatím v největší míře ukázala návštěvníkům možnosti multimédií v umění. Pod názvem Orbis fictus ji ve Valdštejnské jízdárně realizovalo Sorosovo centrum současného umění. Název výstavy odkazoval na Komenského dílo Orbis Sensualium Pictus, k němuž byla Milošem Vojtěchovským a Tjebje van Tijen vytvořena moderní paralela s využitím počítače s třemi způsoby interakce: zrakem, sluchem a hmatem. V sálku věnovaném interaktivnímu muzeu, uspořádaném jako amfiteátr, byly kolem počítačů ve středu do kruhu umístěny drobné konkrétní předměty, jež měly vzbuzovat asociace na původní vyobrazení v Komenského knize. Konkrétní moderní paralelou byly jednak počítačové obrazy na monitoru, aktivované dotykem na body obrazovky, jednak

Miloš Vojtěchovský: Orbis Pictus Revised, 1995 (intermediální instalace)

Miloš Šejn: Colorum Naturae Varietas, 1998-99. Sekvence z připravovaného CD-ROM mapujícího autorův dlouholetý výzkum vztahů přirozených barev a zvuků krajiny. Celek sleduje spleť sítí provázanosti vnímání zvuků, barev a jejich abstrahování do slov. CD-ROM, který je prvním multimediálním projektem tohoto druhu u nás, je realizován ve spolupráci s SCSV v Praze, Centrem pro Metamedia v Plasích a Centrem pro kulturu a komunikaci C3 v Budapešti.